

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE posudek oponenta

Práci předložil(a) student(ka): Anna Vaňková

Název práce: Homoparentalita a krize rodiny

Oponoval (*u externích oponentů uveďte též adresu a funkci ve firmě*):

Mgr. Alena Glajchová, Ph.D.

1. CÍL PRÁCE (*uvedte, do jaké míry byl naplněn*):

Anna Vaňková si ve své práci klade za cíl „představit homoparentalitu v kontextu diskuze o krizi rodiny“ (str. 6). Autorka vysvětluje volbu výzkumného tématu s ohledem na současné trendy v rodinném chování a v kontextu s proměňující se životní biografií napříč generacemi. Pokud měla autorka formulaci svého cíle na mysli, jak se stejnopohlavní páry vztahují k rodičovské roli (včetně rodičovských práv) a genderové dělbě práce v rodině, pak se jí povedlo tento cíl naplnit.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (*náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.*):

Autorka v úvodu představuje téma práce včetně cíle. V teoretické části se zaměřuje na vymezení rodiny a její institucionalizaci, kde se autorka již vztahuje k homoparentalitě. Autorka první teoretickou kapitolu zakončuje diskusí nad podobou postmoderní rodiny, kde by bylo vhodné transformaci rodiny zasadit do historického kontextu a vývoje společnosti, která se „ujala“ některých funkcí dříve rodinou plněných. Co se týče restrukturalizace hodnotových orientací, autorka poukazuje na rostoucí míru demokratičnosti uvnitř rodinného uspořádání a emancipaci žen, která nepochybně přispěla k diferenciaci životních drah. Autorka vychází z argumentů Iva Možného, tj. že „se ženy realizují ve svých povoláních a nechtějí se kvůli mateřství vzdát dosažených pozic (...) a rozhodují se pro bezdětnost“ (str. 11). Vhodné by bylo tuto diskusi doplnit i o vliv tržního globalizovaného prostředí a dalších strukturálních příčin vedoucích k bezdětnosti, ať dobrovolné či nedobrovolné. Na velmi stručné vymezení postmoderní rodiny autorka navazuje dalším teoretickým celkem, v němž skrze demografickou situaci „dokresluje“ transformaci moderní rodiny v postmoderní vyvolávající otázku, zda-li se současná podoba rodiny ocitá v krizi. Zde autorka popisuje hlavní projevy této „krize“ v kontextu české společnosti. V poslední teoretické části objasňuje termín homoparentalita a blíže se věnuje problematice homoparentálních rodin v legislativě a otázce reprodukčních možností. Zde pouze dodávám, že problematičnost homoparentality „nespočívá ve výchově“ (str. 16), ale obecně ve společnosti, v níž stejnopohlavní páry čelí předsudkům a diskriminaci ovlivňující akceptovanou argumentaci jejich nevhodnosti pro péči a výchovu, jíž užívají i veřejné politiky. V tomto duchu by bylo přínosné teoretickou část obohatit i o diskusi nad genderovou socializací.

V metodologické části práce autorka popisuje metodu výběru, kontaktování a realizaci polostrukturovaných rozhovorů se stejnopohlavními páry. Výzkumný cíl a postup analýzy zde absentuje.

Analytickou část práce tvoří čtyři hlavní kapitoly dle dotazovaných párů, v nichž autorka interpretuje svá zjištění a komparuje zkušenosti jednotlivých párů, které následně shrnuje v kapitole páté.

Práce je proporcčně vyvážená. Analytická část je doplněna o úryvky z rozhovorů podporující oporu autorčiným argumentům.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (*jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.*):

V práci je dodržována citační norma. Jazykový projev je čtivý, jednotlivé kapitoly na sebe logicky navazují. K určitému propojení mezi kapitolami dochází v části „postmoderní rodina“ a „krize rodiny“, přičemž by se nabízelo tyto dvě dílčí kapitoly sloučit.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (*celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.*):

Práce Anny Vaňkové splňuje požadavky na bakalářskou práci. Autorka pracuje s objemným množstvím odborné literatury a povedlo se jí získat uspokojivé množství informátorů.

Některé autorčiny argumenty jsou nejasné a spíše generalizující, což považuji za slabinu této práce. Ve shrnující a závěrečné části pak lze identifikovat určité rozpory s ohledem na interpretovaná zjištění. Například v části „Shrnutí“ autorka uvádí, že se jedinci „vymezují proti pojetí tradiční rodiny“ (str. 34) a v „Závěru“ argumentuje, že jedinci se „k otázce dětí staví velmi zodpovědně“ a „nijak se neliší od heterosexuálních“ rodin (str. 36). S ohledem na interpretace uvedené v analytické části však lze konstatovat, že zkušenost homoparentálních rodin je odlišná (obzvláště u těch jedinců, kteří pečují o dítě z předchozího (heterosexuálního) vztahu a jsou spíše strýcem/tetou, než-li rodičem), nikoliv homogenní. Zajímavý by byl vzhled do zkušenosti těchto jedinců v otázce reakce dítěte, bývalého partnera/ky a blízkého okolí. Určitý rozpor ve výpovědích respondenta Honzy, který na jedné straně tvrdil, že „vlastní děti nepotřebuje“, ale zároveň by byl rád, kdyby mohl s partnerem dítě legálně adoptovat (str. 25-26), pak lze interpretovat jako projev zvnitřnělé homofobie.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (*jedna až tři*):

- 1) Pár 1, Petr a Honza, a pár 4, Helena a Nella, pečují o dítě z předchozího heterosexuálního vztahu a jejich zkušenost je tak odlišná v porovnání s ostatními stejnopohlavními páry, kteří zvažují či zvažovaly založit rodinu. Reflektovali/y respondenti/ky, jak reagovala rodina, okolí či bývalý/á partner/ka na jejich coming out a následnou péči o dítě?
- 2) Respondentka Helena a Lenka si „uvědomovaly biologické hodiny“ (str. 32). Jedná se o vlastní interpretaci či interpretaci žen, tj. hovořily explicitně ženy o biologických hodinách?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (*výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě*):

Velmi dobře, při excelentní obhajobě výborně.

Datum: 27. 05. 2021

Podpis: